

การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

VOCATIONAL SCHOOL MANAGEMENT FOR DEVELOPING STUDENTS' COMPETENCIES IN THE 21ST CENTURY

ปณณธณัฐ อาปะโม¹, บุญเลิศ โพธิ์ข้า², พชรกฤต ศรีบุญเรือง³,
อมลวรรณ วีระธรรมโม⁴, พรทิพย์ วรรณวิโรจน์⁵, พระมหาสิริวัฒนา สิริวัชรworukul⁶

^{1,2}มหาวิทยาลัยนครพนม, ^{3,6}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น,

⁴สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ⁵มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phannathonnat Arpamo¹, Boonlert Pokham², Phacharakit Sribunruang³,
Amonwan Werathummo⁴, Porntip Wannawiroj⁵, Phramaha Siriwatthana Sirivacharaworukul⁶

^{1,2}Nakhon Phanom University, ^{3,6}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus,

⁴The Teachers' Council of Thailand, ⁵Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วย 6 ด้านหลัก ได้แก่ ทักษะทางเทคนิคและวิชาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ แนวทางการบริหารจัดการที่เสนอครอบคลุม 5 มิติหลัก คือ การบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการการเรียนการสอน การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี และการบริหารจัดการความร่วมมือ ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระบบการจัดการคุณภาพ และการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, อาชีวศึกษา, สมรรถนะผู้เรียน, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This study aims to explore approaches to vocational school management that need to be adapted to enhance students' competencies in alignment with the demands of the 21st century. The findings reveal that essential competencies for vocational students consist of six key areas: technical and professional skills, digital technology skills, analytical thinking and problem-solving skills, communication and collaboration skills, lifelong learning skills, and ethical and responsibility-oriented skills. The proposed management approach covers five main dimensions: curriculum management, instructional management, personnel management, learning media and technology management, and partnership management. Critical success factors include the leadership of administrators, a learning-conducive organizational culture, quality management systems, and change management. The implementation of these strategies requires collaboration from all sectors—government, private, and community—to ensure students are prepared for the labor market and can adapt effectively to changes in the digital age.

Keywords: Management, Vocational Education, Student Competencies, 21st Century Skills

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและการเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนให้กับตลาดแรงงาน สถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีดิจิทัล และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจึงต้องมีสมรรถนะที่แตกต่างไปจากอดีต ไม่เพียงแต่ความรู้ด้านวิชาการเท่านั้น แต่ต้องมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Partnership for 21st Century Learning, 2019)

การอาชีวศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันยังคงประสบปัญหาหลายประการ เช่น หลักสูตรที่ล้าสมัย การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ การขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย และการขาดความร่วมมือ

ระหว่างสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2023) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาขาดสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เหมาะสม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attitudes) มาใช้ในการทำงานหรือการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับส่วนบุคคล องค์กร และสังคม

ในบริบทของ ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สมรรถนะของคนยุคใหม่นั้นจำเป็นต้องก้าวข้ามกรอบความรู้พื้นฐานแบบเดิม ไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน และร่วมมือกับผู้อื่นในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม

สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก (Trilling & Fadel, 2009):

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills)

- 1.1 ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- 1.2 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- 1.3 การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration)

2. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media, and Technology Skills)

- 2.1 ความรู้ด้านสารสนเทศ (Information Literacy)
- 2.2 ความรู้ด้านสื่อ (Media Literacy)
- 2.3 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy)

3. ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills)

- 3.1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)
- 3.2 การริเริ่มและการกำหนดทิศทางตนเอง (Initiative and Self-Direction)
- 3.3 ทักษะทางสังคมและความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills)
- 3.4 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

4. ทักษะด้านวิชาการพื้นฐาน (Core Subject Knowledge)

- 4.1 ความรู้พื้นฐานในวิชาหลักต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็นจริง
- 4.2 ความสามารถในการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ

ความสำคัญของสมรรถนะในบริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

สำหรับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้หมายถึงเพียงการมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) เท่านั้น แต่ยังรวมถึง ทักษะชีวิต (Soft Skills) ที่จำเป็นต่อการทำงานในองค์กรที่ซับซ้อน เช่น การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสื่อสารในบริบทหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งผู้บริหารและครูอาชีวศึกษาต้องร่วมกันออกแบบระบบบริหารและการเรียนการสอนให้ส่งเสริมสมรรถนะเหล่านี้อย่างรอบด้าน

4. ทฤษฎีการบริหารจัดการสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องอิงตามทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management Theory) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Theory) ที่มุ่งเน้นการวางแผนระยะยาวและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2021)

หลักการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม:

- 1. การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ
- 2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
- 3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม
- 4. การสื่อสารแบบสองทาง
- 5. การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรายงานของหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม

6. ผลการศึกษา

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถจำแนกได้เป็น 6 ด้านหลัก:

1. ทักษะทางเทคนิคและวิชาชีพ (Technical and Professional Skills)

- 1.1 ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่เลือก
- 1.2 ความสามารถในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 1.3 การปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพ

2. ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology Skills)

- การใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว
- ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์
- ทักษะด้านการโปรแกรมและการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem-Solving Skills)

- ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- การคิดเชิงสร้างสรรค์และหาทางเลือกในการแก้ปัญหา
- การประเมินและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4. ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Communication and Collaboration Skills)

- ความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ทักษะการนำเสนอและการเจรจาต่อรอง
- การทำงานเป็นทีมและการสร้างเครือข่าย

5. ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills)

- ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและปรับตัว
- การแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง
- ความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

6. ทักษะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ (Ethics and Responsibility Skills)

ความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการทำงาน

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

การเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม

7. แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา

1. การบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Management)

การบริหารจัดการหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเทคโนโลยีใหม่ โดยมีแนวทางดังนี้:

1.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย: หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงทุก 2-3 ปี โดยเพิ่มเนื้อหาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล และทักษะแห่งอนาคต

1.2 การบูรณาการทักษะศตวรรษที่ 21: ในทุกรายวิชาต้องมีการบูรณาการทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยี

1.3 การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning): ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการทำโครงการที่เชื่อมโยงกับปัญหาจริงในชุมชนและภาคอุตสาหกรรม

2. การบริหารจัดการการเรียนการสอน (Instructional Management)

การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนจากแบบดั้งเดิมไปสู่การเรียนรู้เชิงรุก มีแนวทางดังนี้:

2.1 การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning): ผสมผสานระหว่างการเรียนในห้องเรียนกับการเรียนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการและความสามารถของตนเอง

2.2 การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน: นำเทคโนโลยีต่างๆ เช่น Virtual Reality, Augmented Reality, และ Artificial Intelligence มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

2.3 การประเมินผลแบบหลากหลาย: ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่การสอบข้อเขียน แต่รวมถึงการประเมินผลงาน การนำเสนอ และการทำงานเป็นทีม

3. การบริหารจัดการบุคลากร (Human Resource Management)

การพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21:

3.1 การพัฒนาครูผู้สอน: จัดอบรมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีการศึกษา การสอนแบบเชิงรุก และทักษะศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

3.2 การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community): ส่งเสริมการแบ่งปันประสบการณ์และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอน

3.3 การสรรหาและพัฒนาครูจากภาคอุตสาหกรรม: เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนมาเป็นครูพิเศษหรือที่ปรึกษา

4. การบริหารจัดการสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี (Learning Resources and Technology Management)

การจัดการและบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ให้เพียงพอและทันสมัย:

4.1 การลงทุนด้านเทคโนโลยี: จัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องจักรอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และระบบจำลอง

4.2 การพัฒนาห้องปฏิบัติการ: ปรับปรุงห้องปฏิบัติการให้มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายกับสถานประกอบการจริง

4.3 การสร้างระบบการเรียนรู้ออนไลน์: พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่ครอบคลุมและใช้งานง่าย

5. การบริหารจัดการความร่วมมือ (Partnership Management)

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน:

5.1 ความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม: จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน และการพัฒนาหลักสูตร

5.2 ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา: สร้างเส้นทางการศึกษาต่อและการถ่ายโอนหน่วยกิต

5.3 ความร่วมมือกับชุมชน: ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาชุมชน

8. ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง และทักษะในการสื่อสารและสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร

2. วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Culture)

การสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การทดลอง การผิดพลาด และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3. ระบบการจัดการคุณภาพ (Quality Management System)

การนำระบบการจัดการคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เช่น ISO 9001 หรือ EdPEX

4. การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management)

การมีแผนงานและกลยุทธ์ในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

9. การอภิปรายผล

การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นความท้าทายที่สำคัญที่ต้องการการปรับเปลี่ยนในหลายมิติ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นไม่ใช่เพียงการปรับปรุงหลักสูตรหรือเพิ่มเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ต้องเป็นการปรับเปลี่ยนแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกด้าน อีกทั้งต้องเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนทั้งด้านวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัย การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ถือเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จ

ความสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิจารณ์ พานิช (2022) ที่พบว่า การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างทักษะทางเทคนิคกับทักษะชีวิต สอดคล้องกับ Garcia, L., & Torres, M. (2020) พบว่าความร่วมมือดังกล่าวเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ และการทำงานร่วมกัน ณัฐวดี ศรีสุวรรณ (2563) พบว่าบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ มีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทักษะทั้งการคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกัน วางแผนและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยการบริหารที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม พิมพีใจ หวังดี (2564) และการประเมินผลอย่างต่อเนื่องช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางบวก ที่เน้นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล Robinson (2021) เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานยุคใหม่ ต้องมีการประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมและปรับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง Smith, J., & Johnson, R. (2021) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น Nguyen, T. H. (2022)

ความท้าทายในการปฏิบัติ

การนำแนวทางที่เสนอไปปฏิบัติมีความท้าทายหลายประการ:

1. ข้อจำกัดด้านงบประมาณ: การลงทุนด้านเทคโนโลยีและการพัฒนาบุคลากรต้องใช้งบประมาณสูง
2. ความต้านทานการเปลี่ยนแปลง: บุคลากรบางส่วนอาจต้านทานการเปลี่ยนแปลงจากวิธีการเดิม

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

3. การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ: การหาครูผู้สอนที่มีความรู้ทั้งด้านเทคนิคและทักษะศตวรรษที่ 21

แนวทางแก้ไข

1. การจัดหาแหล่งเงินทุนหลากหลาย: ร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ
2. การพัฒนาบุคลากรแบบค่อยเป็นค่อยไป: เริ่มจากกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงก่อน
3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ: แลกเปลี่ยนทรัพยากรและความเชี่ยวชาญระหว่างสถานศึกษา

10. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบาย

- 1.1 การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ: ควรปรับปรุงกฎหมายการศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่นและการทำงานร่วมกับภาคเอกชน
- 1.2 การจัดสรรงบประมาณ: เพิ่มงบประมาณสำหรับการพัฒนาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและการพัฒนาครู
- 1.3 การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา: ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาอาชีวศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

- 2.1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์: จัดทำแผนพัฒนา 5-10 ปี ที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน
- 2.2 การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล: สร้างระบบวัดผลที่สามารถติดตามการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง
- 2.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้: พัฒนาเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่น องค์กรต่างๆ และชุมชนท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- 3.1 ศึกษาผลกระทบของการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 3.2 พัฒนาตัวชี้วัดการประเมินสมรรถนะศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับการอาชีวศึกษา
- 3.3 ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาในประเทศที่ประสบความสำเร็จ
- 3.4 วิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ เช่น AI และ VR ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

11. บทสรุป

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องการการปรับเปลี่ยนแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติของการจัดการศึกษา จากการศึกษาพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนประกอบด้วย 6 ด้านหลัก คือ ทักษะทางเทคนิคและวิชาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบ

แนวทางการบริหารจัดการที่เสนอประกอบด้วย 5 ด้านหลัก คือ การบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการการเรียนการสอน การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี และการบริหารจัดการความร่วมมือ โดยต้องมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระบบการจัดการคุณภาพ และการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง

ความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐในการสนับสนุนนโยบายและงบประมาณ ภาคเอกชนในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและให้โอกาสในการฝึกงาน และชุมชนในการสนับสนุนและใช้ประโยชน์จากผลผลิตของการศึกษา

การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้าย แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า การลงทุนในการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาจึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและจำเป็นสำหรับอนาคตของประเทศ

การดำเนินการตามแนวทางที่เสนอมุ่งส่งผลให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าทันโลกในยุคดิจิทัลและเศรษฐกิจฐานความรู้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2022). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราวรรณ คงคล้าย. (2023). การพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา*, 15(2), 45-62.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2021). *การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

- ณัฐวดี ศรีสุวรรณ. (2563). การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในภาคกลาง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(2), 45-62.
- ณัฐภูมิ สัตยานุรักษ์. (2022). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทศนา แชมมณี. (2020). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ จันทรแสงงาม. (2023). การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 19(1), 78-95.
- ปรีชา เจริญนาวัฒน์. (2021). การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม. *วารสารอาชีวศึกษา*, 28(3), 112-128.
- พิมพ์ใจ หวังดี. (2564). *การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่). สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์นัย เฉชะคุปต์. (2022). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่ค.
- ไพศาล สิทธิโชค. (2023). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับอาชีวศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีการศึกษา*, 31(2), 89-106.
- วิจารณ์ พานิช. (2022). *การเรียนรู้เพื่อปวงชน: มองการศึกษาผ่านแว่นปฏิรูป*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมเจตน์ พึ่งตนเอง. (2021). การประเมินผลการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 26(2), 156-173.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2021). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผล*. กรุงเทพฯ: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2023). *รายงานสถานการณ์การอาชีวศึกษาไทย ปี 2565*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การอาชีวศึกษา.
- อุษา บึงแสง. (2022). ความท้าทายของการอาชีวศึกษาไทยในยุคการเปลี่ยนแปลง. *วารสารพัฒนาการศึกษา*, 18(3), 201-218.

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

- Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), *21st century skills: Rethinking how students learn* (pp. 51-76). Solution Tree Press.
- Garcia, L., & Torres, M. (2020). Collaboration between vocational schools and industry for enhancing 21st century skills. *Journal of Technical Education and Training*, 12(2), 55–71.
- Nguyen, T. H. (2022). Integrating digital technologies in vocational education management: A case study in Vietnam. *International Journal of Educational Management*, 36(1), 112–129. <https://doi.org/10.1108/IJEM-08-2021-0462>
- Partnership for 21st Century Learning. (2019). *Framework for 21st century learning definitions*. Battelle for Kids.
- Robinson, K. (2021). *The schools our children deserve: Moving beyond traditional classrooms for tomorrow's world*. Teachers College Press.
- Smith, J., & Johnson, R. (2021). Educational leadership and vocational competency development in the 21st century. *Journal of Vocational Education and Training*, 73(4), 511–530. <https://doi.org/10.1080/13636820.2020.1862023>
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.
- UNESCO. (2022). *Technical and vocational education and training for the 21st century: UNESCO recommendation*. UNESCO Publishing.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321. <https://doi.org/10.1080/00220272.2012.668938>
- Wagner, T. (2020). *Most likely to succeed: Preparing our kids for the innovation era*. Scribner.
- World Economic Forum. (2023). *Future of jobs report 2023*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2567, จาก <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023>
- McKinsey & Company. (2022). *The future of work: Reskilling and remote work in the post-pandemic world*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2567, จาก <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work>

Journal of Buddhist Education and Research: JBER

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2567

Vol.10 No.1 January-March 2024

International Labour Organization. (2023). *Skills for a greener future: A global view*. สืบค้นเมื่อ
25 มกราคม 2567, จาก <https://www.ilo.org/skills/areas/skills-for-green-jobs>